

An Tasc Measúnaithe do Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí – T2

An Clár Ábhar

Réamhrá	4
Sceideal an Tasc Measúnaithe don Ghaeilge	5
Leabhráin a chur isteach	5
An Tasc Measúnaithe don Ghaeilge	6
An próiseas chun an Tasc Measúnaithe a chur i gcrích	6
An chéad céim (Tréimhse ranga 1): Plé agus machnamh	6
An dara céim (Tréimhse ranga 2): Leabhrán an Tasc Measúnaithe a chur i gcrích	7
Leideanna don Tasc Measúnaithe	8
Seicliosta don mhúinteoir	9
Aguisín	10

Réamhrá

Tugann an scoláire faoi Thasc Measúnaithe scríofa atá le cur faoi bhráid Choimisiún na Scrúduithe Stáit lena mharcáil mar chuid den scrúdú stáit sa Ghaeilge. Is fiú 10% an Tasc Measúnaithe de na marcanna a úsáidfeadh chun an grád foriomlán a oibriú amach. Tá baint dhíreach ag an Tasc Measúnaithe le cineál agus le fócas an dara Measúnú Rangbhunaithe, an Tasc Cumarsáideach.

Is é an cuspóir atá leis an Tasc Measúnaithe ná go dtabharfadh an scoláire faoi mhachnamh fócasaithe ar a chur i láthair aonair le haghaidh Mheasúnú Rangbhunaithe 2.

Mar chuid den Tasc Measúnaithe, déanfar gnéithe d'fhoghlaim an scoláire a mheas, lena n-áirítear:

- a chumas plé a dhéanamh ar an taithí a bhí aige ar roghnú, ullmhú agus ar chur i láthair ar thopaic/cheist/ábhar spéise don Tasc Cumarsáideach
- a thuiscint ar an taithí sin agus a mheas uirthi
- a chumas chun machnamh a dhéanamh ar na scileanna a d'fhorbair sé.

Cuirtear an Tasc Measúnaithe ar fáil ar Leibhéal Comónta agus cuirfeadh cohórt leathan na scoláirí a bheidh ag dul faoin measúnú san áireamh sna ceisteanna a bheidh mar chuid den tasc. Tá dhá chéim i gceist leis: ar an gcéad dul síos, pléitear agus déantar machnamh ar an Tasc Cumarsáideach agus ar eispéireas an scoláire; agus ansin, déantar leabhrán an Tasc Measúnaithe a scríobh agus a chríochnú.

Sceideal an Tasc Measúnaithe don Ghaeilge

Cuirfear an Tasc Measúnaithe don Ghaeilge i gcrích in imeacht dhá rang laistigh de thréimhse seachtaine, de réir mar a shocraíonn an scoil é. Titfidh an tseachtain seo idir Dé Luain, 6 Eanáir agus Dé Luain, 23 Márta 2020.

Cuirtear an Tasc Measúnaithe i gcrích thar 80 nóiméad laistigh de rang dúbailte nó dhá rang aonair. Roinntear an tréimhse ama 80 nóiméad ina dhá céim: Úsáidtear an chéad chéim (40 nóiméad) ar mhaithe le cuspóirí ullmhúcháin; úsáidtear an dara céim (40 nóiméad) chun freagraí ar an tasc a scríobh.

Caithfidh an scoláire Measúnú Rangbhunaithe 2: An Tasc Cumarsáideach a chur i gcrích sula gcuirtear an Tasc Measúnaithe i gcrích.

Déantar an tasc ina dhá chéim agus maireann gach céim 40 nóiméad.

Tabhair faoi deara: Is cuma má dhéanann an scoláire an Tasc Measúnaithe le linn dhá rang aonair nó le linn rang dúbailte, caithfear an tasc a chríochnú laistigh de 80 nóiméad ar a mhéad.

Leabhráin a chur isteach

Scríobhtar freagra an scoláire i leabhrán pro forma agus cuireann an scoil na leabhráin chríochnaithe don Tasc Measúnaithe ar aghaidh, de réir socruithe atá leagtha amach ag Coimisiún na Scrúduithe Stáit.

Cuireann Coimisiún na Scrúduithe Stáit an marc a bhronntar ar an Tasc Measúnaithe leis an marc a bhronntar ar an scrúdú scríofa chun an grád foriomlán don scrúdú deiridh atá deimhnithe ag an stát a dhéanamh amach don Ghaeilge.

Má tá scoláire as láthair don Tasc Measúnaithe ar fad nó cuid de, ba chóir don scoil socruithe áitiúla a dhéanamh sa scoil chun ligean don scoláire an tasc a chur i gcrích chomh gar agus is féidir don achar ama atá sceidealaithe.

An Tasc Measúnaithe don Ghaeilge

Tá an Tasc Measúnaithe bunaithe ar phríomhchuspóir an Taisc Chumarsáidigh, a thugann deis don scoláire a chuid éachtaí a cheiliúradh mar chruthaitheoir tascanna cumarsáide béil. Eascraíonn an t-eolas agus na scileanna a d'fhorbair an scoláire le linn an Taisc Chumarsáidigh as a fheasacht ar a chumas labhartha agus ar a chumas idirghníomhaithe.

An próiseas chun an Tasc Measúnaithe a chur i gcrích

Tá an Tasc Measúnaithe bunaithe ar an dara Measúnú Rangbhunaithe do Ghaeilge na Sraithe Sóisearaí. Leagann an Tasc Cumarsáideach béim ar chumas labhartha agus idirghníomhaithe an scoláire agus tugann sé deis dó a theanga labhartha a fhorbairt agus a fheabhsú mar aon le príomhscileanna eile a fhorbairt.

An chéad chéim (Tréimhse ranga 1):

Plé agus machnamh (40 nóiméad)

Ábhar spreagthach a phlé: (thart ar 15 nóiméad)

Léann/féachann/éisteann na scoláirí le píosa amháin d'ábhar spreagthaigh¹ ó na roghanna atá ar fáil ar curriculumonline.ie, agus pléann siad é. Is taifeadtaí de chomhráite dílse iad na hábhair spreagtha seo. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh go mbeadh míchruinneas nó féinhceartú iontu anois is arís, nó go mbeadh ráiteas curtha ar bhealach canúnach iontu ó am go ham.

Díríonn an plé ar phróiseas an Taisc Chumarsáidigh, agus ar an gcomparáid/gcodarsnacht idir an t-ábhar spreagtha agus taithí phearsanta an scoláire ar dhul i mbun a Thaisc Chumarsáidigh. Is féidir plé a dhéanamh i mbeirteanna, i ngrúpaí beaga agus/nó mar rang iomlán. Is é an cuspóir atá leis an ábhar spreagthach ná plé agus machnamh a spreagadh i measc scoláirí maidir lena gcuid eispéireas féin. Spreagann sé sin smaointeoireacht an scoláire. Iarrtar ar an scoláire sa tasc léargas a thabhairt ar

¹Chun teidealú dúnta a chur ar siúl ar na físeáin seo, cliceáil ar an tsiombail CC ar an mbarra seinnte . Tá tras-scríbhinní ar fáil freisin san aguisín thíos.

a eispéireas féin, áfach, agus ní chaithfidh sé tagairt a dhéanamh don ábhar spreagthach ina fhreagra dá bharr sin.

Machnamh agus ullmhúchán: (thart ar 25 nóiméad)

Léann na scoláirí na ceisteanna sa leabhrán (Roinn A), tugtar leideanna scríbhneoireachta dóibh do Roinn B (thíos) agus smaoiníonn sé ar a fhreagra pearsanta féin. Táthar ag súil go mbeidh am ciúin machnamh, den chuid is mó, i gceist leis seo. D'fhéadfadh an múinteoir na ceisteanna a léamh amach agus/nó brí na bhfocal nó na bhfrásaí a shoiléiriú, mar is cuí, le cinntiú go dtuigeann gach scoláire an tasc. Beidh tacaíochtaí a bhíonn ar fáil don scoláire le linn na scoilbhliana ar fáil dó agus é ag tabhairt faoin Tasc Measúnaithe.

Is féidir leis an scoláire tagairt a dhéanamh don nóta machnamhach a chuir sé isteach mar chuid den Tasc Cumarsáideach. Ach ní shamhlaítear go mbeidh fáil ag an scoláire ar a chur i láthair agus an Tasc Measúnaithe á chomhlánú aige.

Is féidir leis an scoláire machnamh a dhéanamh ar fhreagraí féideartha thar oíche ach déantar an leabhrán a chomhlíonadh i rang a ndéantar maoirseacht air agus a mhaireann 40 nóiméad. Sa chomhthéacs sin, d'fhéadfadh an scoláire nóta a ghlacadh de na ceisteanna/leideanna ach níor chóir dó an leabhrán a thabhairt abhaile ná freagraí réamhullmhaithe scríofa a thabhairt go dtí an chéad rang eile ina gcomhlánóidh sé an leabhrán.

An dara céim (Tréimhse ranga 2): 40 nóiméad

(an chéad rang Gaeilge eile ar an amchlár atá agat leis an ngrúpa seo)

Leabhrán an Taisc Measúnaithe a chur i gcrích (thart ar 35 nóiméad)

Is féidir leabhrán an Taisc Measúnaithe a chur i gcrích i rith an chéad ranga Gaeilge eile atá agat leis an ngrúpa ranga. Ba chóir go mairfeadh an próiseas seo thart ar 35 nóiméad. Mar a luadh thuas, is féidir leis an scoláire tagairt a dhéanamh don nóta machnamhach a bhaineann lena chur i láthair.

Cuireann gach scoláire an leabhrán i gcrích as féin go neamhspleách, agus an múinteoir i mbun maoirseachta gan idirghabháil/cúnamh a thabhairt, seachas nuair a theastaíonn tacaíocht chun bacainní don fhoghlaim a bhaint, de réir na dtacaíochtaí a bhíonn ar fáil don scoláire i rith na scoilbhliana.

Cur isteach an leabhráin (thart ar 5 nóiméad)

Cuireann gach scoláire lipéad soiléir ar a leabhrán freagartha agus leanann an múinteoir nósanna imeachta na scoile chun na leabhráin a stóráil agus a chur faoi bhráid Choimisiún na Scrúduithe Stáit.

Roinn A

Machnamh ar an Tasc Cumarsáideach

Ceist 1

- (a) Scríobh síos **teideal** agus **formáid** an Taisc Chumarsáidigh a rinne tú.

- (b) Cén fáth ar roghnaigh tú an Tasc Cumarsáideach áirithe sin?

Ceist 2

- (a) Mínigh bealach **amháin** inar chabhraigh an Tasc Cumarsáideach seo le d'fhoghlaim teanga.

- (b) Mínigh cad a dhéanfa ar bhealach difriúil an chéad uair eile duit tasc cumarsáideach a chruthú?

Roinn B

Ag machnamh ar an bhfoghlaim teanga a rinne mé

Ceist 3

Smaoinigh ar an bpróiseas a bhain le cruthú an Taisc Chumarsáidigh agus scríobh alt gearr mar fhreagra ar **dhá** leid ón liosta leideanna atá leagtha síos.

- (a) An chaoi ar úsáid mé cumarsáid éifeachtach a bhí oiriúnach don spriocghrúpa.

- (b) An chaoi ar chabhraigh píosa aiseolas áirithe le m'fhoghlaim teanga.

- (c) An chaoi ar tháinig forbairt ar mo chruinneas i bhfuaimniú focail Ghaeilge.

- (d) An chaoi ar chabhraigh idirghníomhaíocht le húsáideoirí teanga eile le m'fhoghlaim teanga.

Seicliosta don mhúinteoir

Roimh an tasc:

- Roghnaigh **píosa amháin d'ábhar spreagthaigh** ó na roghanna thuas, ceann a bhraitheann tú a bheadh oiriúnach d'eispéireas do scoláirí agus iad i mbun a dTasc Cumarsáideach a chruthú.
- Tabhair na leideanna sonraithe do Chuid B (féach thuas, leathanach 8) faoi deara mar nach mbeidh siad sa leabhrán.
- D'fhéadfadh na scoláirí tagairt a dhéanamh dá nótaí machnamhacha agus iad ag cur an Tasc Measúnaithe i gcrích. Cuir i gcuimhne do na scoláirí iad seo a bhreith leo.

Le linn an tasc: céim 1 - 40 nóiméad

- Taispeáin an t-ábhar spreagthach do na scoláirí. Tabhair am dóibh plé a dhéanamh².
- Tabhair na leabhráin don Tasc Measúnaithe do na scoláirí. Más cuí, d'fhéadfadh an múinteoir na ceisteanna a léamh amach agus/nó brí na bhfocal nó na bhfrásaí a shoiléiriú do na scoláirí.
- Cuir am ar leataobh le haghaidh machnamh ciúin ar chur i láthair na scoláirí.

Le linn an tasc: céim 2 - 40 nóiméad

- Déan maoirseacht ar na scoláirí agus a gcuid freagraí á scríobh acu sa leabhrán.
- Bailigh na leabhráin a bhfuil lipéid shoiléire orthu agus lean nósanna imeachta bunaithe na scoile maidir le hábhar a stóráil/a chur faoi bhráid Choimisiún na Scrúduithe Stáit.

Tabhair faoi deara: Is cuma má dhéanann do scoláirí an Tasc Measúnaithe le linn dhá rang aonair nó le linn rang dúbailte, luaitear sna céimeanna thuas go gcaithfear an tasc a chríochnú laistigh de 80 nóiméad ar a mhéad.

² Tabhair faoi deara: mar a luadh ar leathanach 6 thuas, is é an cuspóir atá leis an ábhar spreagthach ná plé agus machnamh a spreagadh i measc na scoláirí maidir lena gcuid eispéireas féin. Ní chaithfidh siad tagairt a dhéanamh don ábhar spreagthach ina gcuid freagraí.

Aguisín

Is taifeadtaí de chomhráite dílse iad na hábhair spreagtha seo. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh go mbeadh míchruinneas nó féinhceartú iontu anois is arís, nó go mbeadh ráiteas curtha ar bhealach canúnach iontu ó am go ham.

Ábhar spreagthach 1. Agallamh le Máire Treasa Ní Dhubhghaill

Is mise Máire Treasa Ní Dhubhghaill. Is láithreoir teilifíse mé le TG4. Tá mé ag obair le TG4 anois le beagnach dhá bhliain déag. Thosaigh mé amach ag obair mar láithreoir ar chlár do dhaoine óga, 'Cúla4'.

Faoi láthair agus le roinnt mhaith blianta, deich mbliana le bheith cruinn faoi, tá mé ag obair mar láithreoir teilifíse ar 'Rugbaí Beo'.

Feasacht ar an spriocghrúpa

Tá tú ag iarraidh teachtaireacht a chur amach ansin. Ach caithfidh tú cuimhneamh, cé hiad do lucht féachana, cé leis a bhfuil tú ag cumarsáid.

Na nósanna a bheadh agam, agus an rud a chleacht mé riamh, ná go samhlóinn duine sa mbaile ag éisteacht liom agus go bhfuil tú ag iarraidh labhairt leis an duine sin amhail is go bhfuil siad sa seomra céanna leat.

Bíonn mé féin fós neirbhíseach. Is rud maith iad na néaróga sin a bheith agat mar bíonn tú ar an airdeall. Agus díríonn sé thú ar an obair atá idir lámha agat.

Ullmhúchán

Is fearr i gcónaí an iomarca ullmhúcháin a dhéanamh le nach mbeidh tú fágtha ar an spota. Má táim ag breathnú ar an rugbaí amháin, is ag díriú ar chineál na foirne nua rugbaí i rith na seachtaine. Bíim i gcónaí ag coinneáil cluas éisteachta amach le haghaidh agallamh ar an raidió nó agallamh ar líne, an cineál sin rud. An méid eolas is atá tú in ann a bhailiú agus iad sin a chur isteach i gcáipéis a bhíonn agat nuair a bhíonn tú ansin ar an láthair.

Déanaimse amach ceisteanna, ach ní chloím leo focal ar fhocal.

Ag cur le do stór focal

Cinnte cinnte agus ó thaobh an rugbaí de, focail ar nós úd, clibirt, síneadh amach. Má, is focail iad sin nach raibh in úsáid agam riamh gur thosaigh mé ag obair ar an rugbaí. Agus bíonn, mar atá le rialacha rugbaí, i mBéarla tá an foclóir ag méadú i gcónaí. Agus bíonn focail nua á gcruthú is dóigh i gcónaí, agus nathanna cainte éagsúla.

Ag plé le haiseolas

Fadhb eile atá agamsa ná go mbreathnaím siar ar chuile rud atá déanta agam. Is rud maith é sin mar breathnaíonn tú ar an chlár ó thús go deireadh agus tá tú in ann seasamh siar is a rá, "D'oibrigh sé seo, níor oibrigh sé seo. Cén fáth go ndeachaigh sé seo mícheart?" Nó an cineál sin ruda. Ach tá an chontúirt ann ansin go bhfuil tú ag díriú isteach b'fhéidir ar bhotúin don chuid is mó. Agus d'fhoghlaim mé tar

éis blianta á dhéanamh sin go gcaithfidh tú breathnú ar an bpictiúr iomlán is a rá, “as 100%, cén chaoi a raibh mo rólsa an oíche sin? An dtabharfá 80% duit féin, an dtabharfá 90%? Tá sé sin go maith”. Bíonn mé dian orm féin agus is dóigh, caithfidh tú, ní féidir a bheith ag díriú isteach ar na botúin an t-am ar fad mar bíonn siad sin ar d’intinn.

Ach sílim go bhfuil sé tábhachtach go mbreathnaítear siar agus go mbíonn aiseolas mar fhoireann freisin ó thaobh céard a d’oibrigh, céard nár oibrigh, céard gur féidir feabhas a chur air roimh an chéad chluiche eile.

Moladh

Cleachtadh a fháil a bheith compordach os comhair daoine. Cleachtadh a fháil ar a bheith ag labhairt le daoine.

Agus is scil iontach é sin, a bheith in ann comhrá a bheith agat. A bheith in ann éisteacht leis an duine atá tú ag labhairt leo.

Breathnaigh ar chéard a d’oibrigh, céard nár oibrigh, céard gur féidir leat a hathrú, céard gur féidir leat feabhas a chur air. Mar tá bealach ag cuile dhuine iad féin a chur i láthair. Tá bealach ag cuile dhuine iad féin a chur in iúl. Agus tá nósanna ag daoine a phiocann tú féin suas air níos mó ná aon duine eile. Mar shampla, úsáideann mise mo lámha go leor. Bíonn go leor daoine eile, deireann siad, “bhuel” nó “agus”. Tá na nósanna seo ag daoine agus piocann tusa suas air níos scioptha ná aon duine eile. Mar sin, breathnaigh ar sin. Cén chaoi gur féidir leat, b’fhéidir, é sin a athrú má theastaíonn athrú, b’fhéidir nach bhfuil gá a athrú.

Ábhar spreagthach 2. Agallamh le duine óg.

Thosaigh mé ag déanamh an díospóireachta nuair a bhí mé san Idirbhliain. Bhí sin dhá bhliain ó shin. Roghnaigh mé díospóireacht a dhéanamh mar gheall ar mo mhúinteoir Gaeilge a bhí agam an bhliain sin. Ghlac muid páirt i gcomórtas Gael Linn i Leitir Ceanainn. Bhí triúr ar an bhfoireann. Bhí dhá chailín eile. Is maith liom daoine eile. Is maith liom a bheith ag caint agus bualadh le daoine eile agus cumarsáid a dhéanamh.

Ullmhúchán

Bhailigh muid an t-eolas ón múinteoir agus taighde a dhéanamh ar líne. Rinne muid ár dtaighde ar dtús linn féin agus chuir muid an t-eolas uilig le chéile agus ansin d'obair muid mar ghrúpa chun na freagraí is fearr a thig linn déanamh a fháil amach. Bíonn tú breá sásta tar éis ag obair le daoine eile. Is maith liom an taighde a dhéanamh agus mo phointí a fháil siar ar dhaoine eile. Is maith liom mo thuairim féin a thabhairt.

Ag an am bhí mé iontach neirbhíseach ach bhí an t-eolas uilig déanta agus foghlamtha agam. Ní dhearna mé aon rud mar sin roimhe agus deis mhaith a bhí ann chun an díospóireacht a dhéanamh. Bhí mé iontach neirbhíseach ag an am. Ach táim breá sásta anois go bhfuil sé déanta agam agus go bhfuil rud mar sin déanta agam.

Ag baint úsáide as aiseolas

Fuair muid aiseolas ón múinteoir agus ó na moltóirí a bhí ann ar an oíche. Bhí sé cineál....bhí sé go maith. Bhuel, táim maith ag tógáil an aiseolais agus é a chur chun feidhm chun feabhsú a dhéanamh. Agus sin an rud a rinne mé.

Sin an chéad díospóireacht a rinne mé. Ní raibh muinín agam. Ní raibh fhios agam caidé a bhí chun dul a tharla. Anois tá fhios agam anois. Bhí smaointe níos fearr agam ar na rudaí a dhéanann tú ar an oíche. Agus chuir muid an t-aiseolas chun feidhm ansin.

Bhí cumarsáid iontach iontach tábhachtach. Bhí orm a bheith éifeachtach agus na ceisteanna a fhreagairt.

Chuir sé go mór le mo scileanna. D'úsáid mé na scileanna a d'fhoghlaim mé ag an am sin agus chuir mé chun cinn iad sna ranganna Gaeilge.

Amach anseo

Taobh amuigh den scoil tá post agam agus bhí orm agallamh a dhéanamh. Agus bhí sé iontach úsáideach fá choinne sin. Mar bhí mé níos mó muiníneach ag caint le strainséirí. Agus bhí orm raon scileanna a thaispeáint. Agus bhí na scileanna sin agam mar gheall ar an díospóireacht.

Amach anseo ba mhaith liom a bheith i mo dhochtúir agus ag cuidiú le daoine eile. Agus tá cumarsáid iontach iontach tábhachtach mar gheall ar sin fósta. Caithfear labhairt le daoine chun fáil amach caidé atá cearr leo agus chun cuidiú a thabhairt dóibh.

Tá cumarsáid iontach iontach tábhachtach agus an dóigh ina bhfuil tú ag cur an chumarsáid in iúl do dhuine éigin eile. Caithfear a bheith muiníneach. Caithfear seasamh suas agus labhairt amach os ard.

Ábhar spreagthach 3. Agallamh le Emma Ní Chearúil.

Is mise Emma. Tá mé i mo chlár reachtaire anseo ag Raidió na Life.

Ullmhúchán

Go hidéalach bheadh tú ag iarraidh beagán taighde a dhéanamh ar cibé aoi a bheadh ar an gclár agus cúpla ceist a bheith ullmhaithe roimh ré, sórt an dearcadh nó an ‘angle’ atá uait a ullmhú agus a bheith cinnte faoi sin sula dtéann tú isteach san agallamh. Scéalta nuachta, go mbeadh cúpla pointe ar gach ceann scríofa amach. Go mbeidh tú compordach leis an ábhar mar scaití tagann rud nua chun cinn, an Bhreathnóir go háirithe. Tá rud éicint nua chuile lá agus b’fhéidir nach bhfuil sé éasca éisteacht le duine éigin eile dá phlé. Nach bhfuil tú iomlán cinnte céard atá i gceist leis. Sin an rud is scanrúla, dul isteach is a bheith beagáinín éiginnte faoi thopaic ar bith. Le bheith compordach agus le bheith cinnte faoin rud atá idir lámha agat is dócha.

Bím ag foghlaim chuile lá. Déarfainn go gcaithim cúig nóiméad roimh gach clár ag dul trí na ceannlínte agus ansin á chur isteach i bhfoclóir nó téarma.ie. Ach sílim go dtarlaíonn sé sin sa mBéarla freisin.

Ag baint úsáide as aiseolas

Le déanaí táim i bhfad níos féin-choinsiasach is dócha faoin luas cainte atá agam. Mar, sílim go mbím i bhfad ró-scioptha. Agus is gá feabhas a chur ort féin i gcónaí. Maidir le foghraíocht, má bhím ag réamhthairde agus má bhíonn an deis agam a bheith ag cuimhneamh air, bím an-chúramach faoi. Ach má bhím beo ar an aer, sílim scaití go rithim le sruth.

Freisin, sílim go mbímid an-dian orainn féin. So ag éisteacht siar ar rudaí scaití, bím féin ag rá “Ó ní raibh sé sin go maith ach nach dtabharfadh an éisteoir é sin faoi deara”. Is muidne na critics is mó a bhíonn againn féin is dócha. Ach is rud é sin a táim ag cuimhneamh air go leanúnach agus ag feabhsú go leanúnach, tá súil agam.

Tá sé greannmhar mar scaití déanann tú dearmad ar an iomlán go bhfuil éinne ag éisteacht. Agus uaireanta is faoiseamh é sin agus tugann sé beagáinín saoirseacht duit. Agus uaireanta eile cuirtear laghmhisneach ort mar bíonn tú ag déanamh an oiread sin oibre agus ag rá, “an bhfuil éinne ag éisteacht liom?” Ach faighimid téacsanna agus faighimid teachtaireachtaí. Is breá liom nuair a bhíonn daoine ag cur ceiste liom, “cén t-amhrán a bhí ansin, nó níor chuala mé é seo cheana”. Ag cur ceiste ar na haíonna freisin. Is breá liom é sin mar ciallaíonn sé go bhfuil spéis acu sna rudaí ina bhfuil spéis agam.

Ag déileáil le hearráidí

Scaití déanaim é a cheartú. Má bhíonn sé go dona nó má bhím cineál náireach aige, scaití gabhaim leithscéal fiú. Is dócha go mbraitheann sé.

Sílim freisin, más foghlaimeoir teanga thú, go mbíonn tú i bhfad níos déine ort féin ná mar a bheadh cainteoir dúchais ar aon nós.

Moltaí

Scaití bím neirbhíseach fós. Agus braitheann sé ar an méid atá ag tarlú sa saol. Má bhíonn tú faoi bhrú le rudaí eile, scaití bíonn sé deacair dul ar an aer agus b’fhéidir mothúchán eile a chur faoi cheilt. Nó b’fhéidir go bhfuil tú scaipthe ar an lá sin agus go mbíonn sé níos deacra ansin.

Don chuid is mó sílim a bheith ullmhaithe, a bheith compordach leis an ábhar. Ná tabhair faoi rud nach bhfuil tú ar lán eolas faoi mar bheadh an brú ort in aon chaoi. Cleachtadh an rud is tábhachtaí is dócha. Faoi láthair bím ar an raidió gach uile maidin agus mar sin, fiú má bhíonn droch-lá nó droch-chlár agat, téann tú isteach an lá dár gcionn, níl aon rogha agat. Cosúil le bheith ag rothaíocht nó cibé rud eile. Bíonn an dara ceann go breá agus mar sin tagann an muinín sin ar ais. Agus muinín b'fhéidir an príomhrud atá tábhachtach is tú ag cur aon rud i láthair. Fiú mura bhfuil eolas agat, mura bhfuil tú féin ar do chompord. Má bhíonn tú muinéach i do chur i láthair creideann daoine eile go bhfuil fhios agat céard atá ar siúl agat. Sin an rud is tábhachtaí is dócha.

Feicim go minic é le daoine ar thaithí oibre a thagann isteach anseo. An chéad uair a chuireann siad rud éicint le chéile sa stiúideo deireann siad, “Ó nó níl sé sin go maith, níl mé ag iarraidh éisteacht leis”. Ní bhíonn siad compordach le éisteacht siar lena nglór féin nó a gcur i láthair féin. Sílim go mbraitheann gach duine mar sin agus nach n-athraíonn sé sin i ndáiríre. Dul i ngleic leis agus do scileanna féin a aithint agus do spéiseanna féin a aithint. Má bhíonn tú ag caint faoi rud a bhfuil spéis agat, go bhfuil do chroí go mór isteach ann, beidh tú níos nádúrtha, b'fhéidir níos compordaí. Beidh tú in ann b'fhéidir tuairimí a léiriú nár thuig tú a bhí ionat féin go dtí go dtagann sé amach ar an aer. Tá sé sin iontach. Is breá liom é sin a fheiceáil.

